

"העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי . המערכת והמינהל: תל אביב רחוב גורדון 3 טלפון 243386.03. תאריך: 136 . מען מכרקי: "עולמפרם" . מודפס ב"הרפסו החדש" בע"מ תל-אביב, רחוב כץ אביגור . הפצה: "גד" בע"מ . גלופות: "צילנלוגרפיה כפסי בע"מ" . העורך הראשי: אורי אבנרי . המוציא לאור: העולם הזה בע"מ.

ק/כא ירי

הייתי רוצה לנצל המעם מדור זה למטרה שהוא לא נועד לה. להמליץ על ספר. ספר מחזיק מאד. אולי יותר מצ' חיק אפילו מיצ' 200 ארץ 200, קובץ הספר טירות של אנשי 200 הארץ. ספר הספוג הזמור אמיתי, סאטירה מורעלת ופארודיה צינית.

שמו של הספר אומנם אינו מבטיח רבות. הוא נושא את השם הבאנאלי 1974 השנה של העיתונאים תשל"ה. אולי משום כך הוא לא הפך עד כה לרב-מכר כפי ש' מגיע לו. ספר משעשע. משעשע מאוד.

מופיעה בו, למשל, הפיסקה הבאה, ה' מכוונת להנחות את העיתונות הישראלית לייצורה האמיתי: "העיתונות מצויה לש' מור על המוראל שלה. היא אינה צריכה להסתיר את האמת".

מאלה נשאלת השאלה מיהו הוגה-הדי' עזת הדגול שהצליח בתימצות כה מופלא להאיר לעתונות הישראלית את דרכה. לא יפול מהכסאות. זהו לא אחר מאשר שימ' עזן פרס.

"אימרתו של הלל הזקן: אל תאמר דבר שאי אפשר לשמוע. שסופו להיש' מע...' — היא חלק מהאני מאמין' הצי' בורי של שריהביטחון שימעון פרס', מס' ביר הספר במבוא לתורת חופשיהעיתונות, כפי שהיא מושמעת מפי הגבורה עצמה. הוא אינו מאמין שאפשר להסתיר דב' רים, ממילא אין לדעתו יסוד לטענות כאי' לו יש בכוחו של מימשל דמוקראטי להס' תיר מידע, אפילו הוא מפעיל את מספרי העצנור ואת התקנות לשעת-חירום. הילכך, אומר פרס, מחובתו של איש-ציבור, גם כשעיסוקו בעניינים סודיים ביותר, לקבל הכרעות מתוך ידיעה שיש עני רואה ואי' זן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים' — כהגדרת אבות החוכמה".

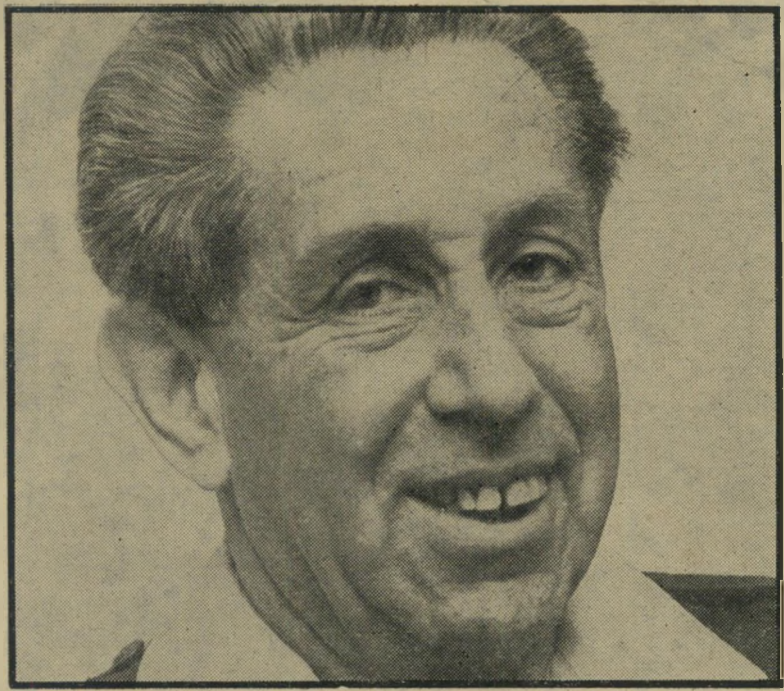
כמה חבל ששריהביטחון בממשלתו של יצחק רבין לא הספיק לקרוא מה שאמר שימעון פרס בספר העיתונאים, לפני ש' נתן את ידו להחלטת הממשלה להטיל אי' פול על החלטתה לפסול את ספרו של העיתונאי מתי גולן ולגייס את מנגנון ה' חושך כדי למנוע כל פירסום בנידון (העו' לס הזה 1967). אילו היה שריהביטחון מעיין במישתנו של שימעון פרס יוכל היה ללמוד עוד דברים מאלפים על דמוקרא' טיה, חופשיהעיתונות וצנזורה.

הנה, רמזקל, נשאל שימעון פרס על ידי מראיינו, האם יש יסוד לחשש שמער' כתהביטחון, או הממשלה בשם הביטחון, או בתוקף ועדתי-שרים לענייני-ביטחון, תטיל הגבלות פירסום על דברים שאין להם ממשעות ביטחונית מיוחדת?
 מר פרס הדמוקראט, נחרד מעצם איני' כור מחשבת הזון הזה. "קודם כל" הוא השיב, "מוכרחים להגיה שממשלה זה גוף הגון. כל הדמוקראטיה בנויה על פייר פליי". ברגע שכל אחד ינצל את זה לרעה, אין חוק המחליף אימון. אם אתה יוצא מתוך הנחה שיש מ' מ'

אם יסכן זאת תחת מעטה של סודיות." אחרי דברים אלה, אין צורך להסביר כי ראשהממשלה יצחק רבין טעה כניראה טעות נוראה בכך שאסר את פירסום סיפ' רו של מתי גולן. הספר. שהוא היה צריך לאסור את פירסומו, תוך הטלת איפול על איסור זה, הוא 190 השנה של העיתו' נאים. מה שמתפרסם בו בשמו של פרס מויק ליצחק רבין ולממשלתו אלף מונים ממה שיכול היה מתי גולן לפרסם בסיפ'ו גולן, לפחות. לא היה מגדיר את ראש' הממשלה כ"משוגע".

יש בדבריו של פרס עוד המון סנינים מברחות עד דמעות, שתקצר היריעה מל' הביאן במלואן. הנה אחת מהן: "אני, בפילוסופיה שלי, חושב שכל דבר שאני עושה באורח סודי, יום בהיר אחד יתגלה, ויעמוד למישפט הציבור." אמר זאת אלוף הבחישה-במיסתרם עוד לפני שהוטל הזה חשף את פרשת התמונה היקרה שקיבל במתנה מהקואופרטיבים לתחבורה.

שימעון פרס אינו הסאטיריקון הסמוי היחידי המתגלה מעל דפי ספר השנה של העיתונאים. לרוע המזל, לא נשאל גם ראשהממשלה יצחק רבין, שראיין לצו' רך הספר, לדעתו על ענייני צנזורה וח' פשיעיתונות. אחרת ודאי היה גם הוא מכביר באימרת-שפר חסרות-כיסוי מסוג זה. לעומת זאת ניתן חופשי-ביטוי לשר' המישפטים חיים צדוק, שאמר דברים כדורבנות שמשמעותן התבררה רק השבוע. "מבחינה עקרונית יש לראות בחופש' העיתונות צורה ספציפית של חופש-הבי' טוי שהוא אחד מערכי-היסוד של כל חב' רה דמוקראטיה." אמר צדוק. "בלי קיום התנאי הזה אין המישטר הדמוקראטי יכול להתקיים. חופש העיתונות מבטיח לאזרח זום חופשי של אינפורמציה זורם חופשי של ידיעות והשקפות".

הצנזור הצבאי הראשי, תת-אלוף אבנר בראון
 הפקיד הוותיק ביותר

לכותו של צדוק יש לומר שהוא לא השתתף באותה ישיבת-ממשלה סודית, שהחליטה לשים ללעג את חופשיהעיתו' נות ולהטיל איפול ביטחוני על עניין ש' אין לו כל קשר לביטחון. אבל לאור ההת' פתחויות בפרשת מתי גולן שבשבע שער, דבריו הם מאלפים במיוחד.

"אני יכול לומר בפה מלא, ללא היסוס, שבמדינה דמוקראטית, בחברה דמוקרא' טית, בימים כתיקונם (ההדגשה במקור) אין מקום לחוק כמו סקודתי-העי' תנות ישראל ירשה משילטונות המנדט הבריטיים... אבל בתנאים בהם נתונה מדי נתישראל מבל הקמתה קשה לאזור עזי' ולבטל סקודה כזאת, מתוך מחשבה שז' מדינה יכולה בעתיד להיקלע למצבים קי' צוננים כאלה, שאולי יהיה הכרח ללא מנוס להפעיל את הסמכויות האלו, אם כי שנים רבות אין הסמכויות האלו מוטעלות הלכה למעשה". כוונתו, בשבוע שער הופעלו סמכויות-החירום נגד העולם הזה, אולי מפני שהמדינה נקלעה כבר, למצב

קיצוני, בו אין ברירה אלא לבטל את הדמוקראטיה.

ההומור המעודן של צדוק, בניגוד ל' סאטירה הגסה של פרס, מתגלה בקטע הבא מדבריו: "לפי הסדר-הסכסם בין הצנ' זורה והעיתונות, הסכימה הצנזורה להג' ביל את עצמה בשני כיוונים: ראשית מבחינת העילה לפסילה. במקום העילה הרחבה הזאת, היכולה להתייחס גם למידע וגם לדיעות, הסכימה הצנזורה להגביל את עצמה למניעת פירסום אינפורמציה ביט' חזנית, העשויה להועיל לאוייב או להויק לביטחון-ישראל, כאשר מיד מוסיפים, כי אין הצנזורה תלה על עניי' נים פוליטיים, או על ידיעות, פרי שנות והערכות. זוהי ההגבלה הסובסטאנ' טיונית, שהצנזורה קיבלה על עצמה".

מן הראוי להוציא מייד לאור מהדורה שנייה של ספר הבדיחה והחידוד, ולכ' לל בו ציטטות אלה מדבריו של שרי' המישפטים בממשלת יצחק רבין.

פצצת-הצחוק האמיתית של 1974
 השנה של העיתונאים, טמונה בפרק השמיר ני שלו, שם מופיע המונולוג הבא: "אני רואה את תפקידו של הצנזור כך: לשקוד שהעיתונות לא תיכשל בגילוי סודות צב' איים, ובעת ובעונה אחת לא לתצר צעדין של העיתונאי במילוי תפקידו באופן חופ' שי שהוא תנאי ראשוני בכל מישטר דמו' קראטי".

את זה אומר לא פחות ולא יותר מאשר תת-אלוף אבנר ("ואלטר") בראון, הצנ' זורה-הצבאי-הראשי של מדינת-ישראל, ה' איש אשר הפעיל בשבוע שעבר את הצנ' זורה הצבאית ואת חוקי-החירום המנדטור' ריים (דבר-המלך במדעצח) כדי להגן על ממשלת יצחק רבין מפני פירסום בעל תוכן פוליטי, לא צבאי.

ואלטר, שהביזגראפיה הרשמית של צה"ל אינה מציינת את גילו אך מספרת שהוא אב לשני בנים שסיימו את שירותם הצבאי וסב לארבעה נכדים, הוא יליד סארייבו שביוגוסלביה, שעלה לארץ לפני 42 שנה והצטרף מיד לאיגוד ההגנה. ברי' און הוא ההיפך הגמור מהתדמית של צנ' זור שיכול אדם לצייר לעצמו. הוא איש נעים-הליכות, חייכן, אדיב, בעל קסם אי' שי רב, וטוב-הלב גיבט מעיני התכלת שלו.

יש רק פגם אחד בעובדת היותו הצנ' זורה-הצבאי-הראשי: הוא נמצא בתפקיד זה 24 שנים רצופות, וזהו תופעה פנומנאלית, שקשה למצוא כמותה במדינה: פקיד ממ' שלתי מחזיק בכהונתו ברציפות כימעט מימי הבראשית של המדינה, אצל חמישה ראשי-ממשלה, אצל חמישה שרי-ביטחון, אצל שמונה רמטכ"לים, לולא היתה זו עובדה, אפשר היה להגדיר זאת כאגדה.

הבדיחה המהלכת שנים רבות בצה"ל מספרת כי היה, חס ושלום, תמצרים יכ' בשו את ישראל, הם ישאירו רק פקיד אחד בכהונתו: הצנזור-הצבאי-הראשי.

קל לשער איזה כוח עצום מרוכז בידיו של איש ללא-תחלופה זה, שבמוחו שמר רים כל סודות המדינה וראשיה. קל לה' בין מדוע איש כזה, עם כל הרצון הטוב שלו, אינו יכול להתיאם את עצמו לשינוי הערכים שחל במדינה מאז ימי מנגנון- החשך של תקופת בני-גוריון.

לא יהיה זה פלא אם יתברר שהיה זה בראון — המאמין עדיין בכוחה של הצנ' זורה הצבאית להשתיק פירסומים שאינם זונים לשלטון — שיעץ את עצת-אחרי' תופל ליצחק רבין בפרשת ספרו של מתי גולן. אם אין הוא נושא באחריות לכך, ורבין יסייב את עצמו בטקס-הביש שלו ללא יועצים, אין זה מקל מאחריותו של הצנזור להפעיל הצנזורה הצבאית בעניין רכילות-יפוליטי טהור.

הוא היה צריך לאזור די אומץ-לב כדי לסרב לסבך את צה"ל בעניין ול' השאיר את העבודה המלוכלכת לפוליטי- קאים.

איך אמר שימעון פרס: "היות שהאדם שמשרת את הציבור, כל מה שיש לו זה שמו הטוב — הוא יהיה משוגע אם יסכן זאת תחת מעטה של סודיות".

Handwritten signature or note at the bottom left of the page.